

მცირე და საშუალო ბიზნესის როლი სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრაში

მეგი ანანიძე

ბიზნეს ადმინისტრირების დოქტორი, სტუ

რეზიუმე

თანამედროვე პირობებში უდიდესი როლი ენიჭება მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას. მცირე საწარმოებს უფრო დიდი პოტენციალი გააჩნიათ განვითარებისთვის და ასევე სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მათი როლი დასაქმების მიმართულებით. მსხვილი კომპანიები როგორც წესი გადადიან ავტომატიზირებულ ტექნიკა ტექნოლოგიებზე, რაც, თავის მხრივ, იწვევს ცოცხალი სამუშაო ძალის შემცირებას და უმუშევრობის ზრდას, ხოლო მცირე საწარმოების განვითარება ორიენტირებულია საშუალო ფენის დასაქმებაზე, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება ქვეყნის ეკონომიკაზე.

THE ROLE OF GOVERNMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM BUSINESSES AND SOLVING SOCIAL ECONOMIC PROBLEMS

Megi Ananidze - PHD

The development of small and medium business is a major role in the modern economy. Smaller enterprises have greater potential for development and are vitally important for their role in employment. Large companies typically move automated technology to technologies which in turn lead to decrease in work force, which in turn leads to a decrease in the job cuts and unemployment growth. While the average business is focused on the middle class employment which will have a positive effect on the country's economy.

Key words: Small and medium business, unemployment, country's economy.

საკვანძო სიტყვები : მცირე ბიზნესი, საწარმოო პოტენციალი, თანამედროვე ეკონომიკა.

პირითადი ნაწილი

ნებისმიერი ქვეყნისთვის, განსაკუთრებით კი ისეთი მცირე ქვეყნისთვის, როგორიც საქართველოა, ძალიან მნიშვნელოვანია მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარება. აღნიშნულ ბიზნესს არ შესწევს ძალა მხოლოდ საკუთარი სახსრებით და შესაძლებლობებით განვითარდეს. ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია ქვეყნის ეკონომიკური გუნდის მხარდაჭერა ამ მიმართულებით. დიდია მცირე და საშუალო ბიზნესის როლი ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში, რადგან იგი უფრო მოქნილია და სტაბილური განვი-

თარები პირობაა. ხშირად მსხვილ კომპანიებს არ შესწევთ უნარი სწრაფი გადამწყვეტილებების მიღებისა, ერთი წარმოებიდან მეორეზე სწრაფი გადართვისა, რითაც მცირე საწარმოები გამოირჩევიან. ამასთან აღნიშნულ სეგმენტში ძალიან მაღალია კონკურენცია, რაც განაპირობებს სიახლეების ძიებას, პროცესების სრულყოფასა და დასაქმების ზრდას, რომელიც ასევე დადებითად აისახება ეკონომიკაზე. მცირე და საშუალო ბიზნესი ორიენტირებულია დიდი რაოდენობით მუშახელის დასაქმებაზე. მსხვილ კომპანიებს შესწევთ უნარი შეიძინონ თანამედროვე ტექნოლოგიები და სამუშაო ძალა ჩაანაცვლონ ტექნიკით, ხოლო მცირე ბიზნესი სრულად დამოკიდებულია სამუშაო ძალაზე, რაც, თავის მხრივ, ამცირებს უმუშევრობას ქვეყანაში და ზრდის მოსახლეობის შემოსავლის უნარიანობას. გარდა ზემო აღნიშნულისა, ისინი უშუალოდ მონაწილეობენ კომპანიასა და მომხმარებელს შორის ურთიერთობაში, რაც თავის მხრივ დადებითად აისახება მომსახურების ხარისხზე და ნდობაზე კომპანიასა და მომხმარებელს შორის.

ამასთან აღსანიშნავია, რომ მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები ბაზარზე ხშირად აწყდებიან სხვადასხვა სახის ისეთ პრობლემებს, როგორიცაა გაყიდვებში გამოუცდელიობა. მოსახლეობა ნაკლებად ენდობა ახლად შექმნილ მცირე საწარმოს და მის მიერ პროდუქციის წარმოებას, ყოველთვის არის უნდობლობის მომენტი ახლად აღმოცენებული კომპანიის მიმართ, რაც ხელს უშლის კომპანიას გაყიდვებში. ამასთან აღნიშნულ სეგმენტში ძალიან მაღალია კონკურენცია და მათ ძალიან დიდი ბრძოლა უწევთ გადასარჩენად.

განვითარებად ქვეყნებში მცირე და საშუალო ბიზნესს ძალიან უჭირს განვითარება, რადგან მათ არ ყოფნით საკუთარი სახსრები ბიზნესის განსავითარებლად და გასაფართოვებლად, ასევე სახელმწიფოს არ შესწევს ძალა დახმარებისა. ამიტომ ხშირ შემთხვევაში ასეთი ქვეყნები ორიენტირებული არიან პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვაზე. რაც თავის მხრივ ძალიან დადებითად აისახება როგორც მცირე და საშუალო ბიზნესზე, ასევე ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაზე.

განვითარებად ქვეყნებში კი მთავრობა ძალიან დიდ ყურადღებას უთმობს აღნიშნულ სეგმენტს, უზრუნველყოფს მათთვის საჭირო საკანონმდებლო ბაზით, შეღავათებითა და დახმარებით, რადგან სწორედ ეს სფერო აფორმირებს საშუალო ფენას ქვეყანაში, რაც ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების საწინდარია.

ევროპის ქვეყნების გამოცდილება ცხადყოფს,

რომ მცირე და საშუალო ბიზნესის როლი დღითიდღე იზრდება და მნიშვნელოვანია ამ სფეროში ქვეყნის ეკონომიკური გუნდის ჩართულობა. ევროპასა და ამერიკაში აღნიშნულ საწარმოებზე სადაც 20 ადამიანზე ნაკლებია დასაქმებული, მოდის მთელი დასაქმებული მოსახლეობის 2/3, რაც საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია. ამასთან აღნიშნული საწარმოები ევროპასა და ამერიკაში აწარმოებენ მშპ-ის 50-70%-ს.

საქართველოში ამ ეტაპზე ნაკლებად არის განვითარებული ზემო აღნიშნული საწარმოები, რაც განპირობებულია სხვადასხვა ფაქტორებით, რომელთაგან უმთავრესია საკანონმდებლო ბაზის არასრულყოფილად არსებობა, ქვეყანაში არასახარბიელო ფისკალური და საკრედიტო პოლიტიკა, მთავრობის ნაკლებად ჩართულობა და ა.შ.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით ამ მხრივ საქართველოში ასეთი მონაცემები გვაქვს: 2014 წლის მონაცემებით საწარმოთა საერთო ბრუნვა 50.1 მლრდ. გარი შეადგინა, ხოლო პროდუქციის მთლიანმა გამოშვებამ 26.1 მლრდ. ლარი, რაც შემდეგნაირად ნაწილდება საწარმოების სიდიდის მიხედვით: მსხვილ ბიზნესზე მოდის -81.9 %, საშუალო ბიზნესზე- 8.7% და მცირე ბიზნესზე 9.4 %. აღნიშნული მონაცემები კიდევ ერთხელ გვიჩვენებს, რომ ვერა და ვერ ხერხდება საქართველოში აღნიშნული სეგმენტის განვითარება.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო პერიოდში საქართველოს მთავრობა გააქტიურდა აღნიშნული მიმართულებით, დაიხვეწა საკანონმდებლო ბაზა, შემუშავდა ახალი პროექტები, მაინც პრობლემად რჩება საბანკო-საფინანსო სექტორში არასაკმარისი შეღავათები მენარმეებისათვის, დამწყები ბიზნესის დაფინანსება, გადასახადების შემცირება სახელმწიფოს მხრიდან ასეთი კომპანიებისათვის. ასევე ძალიან დიდ ზემოქმედებას აღნიშნულ ბიზნესზე ახდენს ქვეყნის არასტაბილური პოლიტიკა, ვალუტის კურსის ცვლი-

ლება, ქვეყნის ეკონომიკურ-პოლიტიკური კურსი და სხვადასხვა ფაქტორები.

სახელმწიფოს ეკონომიკური გუნდმა აუცილებელია შეიმუშაოს სპეციალიზებული პროგრამები, რომელიც განხილული იქნება უშუალოდ მცირე და საშუალო ბიზნესის წარმომადგენლებთან. ჟუნდა განხორციელდეს ინტენსიური შეხვედრები, განხილული უნდა იქნეს მათ წინაშე მდგარი ყველა სახის პრობლემები და მოძიებული უნდა იქნეს მათი გადაჭრის გზები. მხოლოდ აღნიშნული სეგმენტის წარმომადგენლებს შეუძლიათ მოიძიონ მათი გადაჭრის გზები, რაშიც უკვე სახელმწიფო სტრუქტურების ჩართულობა დაეხმარებათ. სამწუხაროა, მაგრამ ფაქტია, რომ ხშირად იცვლება საკანონმდებლო ბაზა, იქმნება პროგრამები, რომლებიც განხილულიც კი არ არის მენარმეებთან, რაც აისახება აღნიშნული ცვლილებების არაეფექტურობაში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. მ. ლომსაძე-კუჭავა, ხ. გიორგაძე - „მცირე ბიზნესი“, თბილისი, 2016 წ.
2. ა.სხირტლაძე, ჟ.ნიკლაური. ბიზნესი, როგორც სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემის გადაჭრის უმთავრესი პირობა, მისი აღრიცხვის, საგადასახადო რეგულირების თავისებურებანი. ჩგამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2013 წ.
3. შ. გოგიაშვილი, კონკურენტული კანონმდებლობა და ბიზნეს გარემო საქართველოში, ჟურნალი „ახალი ეკონომისტი“, №1 2006წ.
4. თ. შენგელია, რეგიონალური ეკონომიკური ინტეგრაცია და უცხოური ინვესტიციების როლი საქართველოში, თბილისი 2010წ.
5. ი. მესხია, გლობალური კრიზისი და საქართველოს ეკონომიკა, ჟურნალი „სოციალური ეკონომიკა“ №2 თბილისი 2009წ.